

Den femte hästen tar tyglarna

Utomhus såg farbror Pellervo inte längre lika vresig ut. Men Aino såg på hans händer när han selade med bryska tag att det inte var läge för pladder.

Naatti ledde in den andra hästen mellan skaklarna och talade lågmält med den. Sedan visade han Aino hur man selar en häst. Hon fick själv knyta läderremmen som fäste dikesplogens långa skaklar i lokan. När det var gjort satte Pellervo raskt de tre andra hästarna på plats mellan skaklarna och så var fyrspannet klart för arbete.

Diket hade verkligen flutit bort. Vägen som de kallade allén och som ledde från skogen över åkrarna till gården, hade fått slagsida åt höger. Det fanns sprickor i vägens yta och stora lersjok hade lossnat och rasat ner i diket. Det brunaktiga vatten som kom strömmande från skogen förde hela tiden med sig mera jord som lade sig på dikets botten. Vattnet sökte sig nya vägar förbi det tilltäppta diket och havren ute på tegen stod i vatten och såg sorglig ut.

Den havrebrodd som stod närmast diket måste offras. Hästarna var redo. Två av dem stod på åkersidan och de andra två på vägsidan. Dikesplogen sattes i rörelse och de blanka plogbillarna bet sig djupt ner i leran. Aino fick bråttom att laga sig ur vägen.

Arbetet framskred och det syntes tydligt vem som var far i huset. Pellervo rörde sig raskt kring fyrspannet med tömmarna i handen, hojtade åt hästarna och ledde dem om det behövdes när det kom stenar i vägen. Naatti följde med vid sidan om, lutade sig mot spaden och var jämt en smula sen med att följa sin husbondes order.

? Det var ingen liten bumling, den måste vi nog gå runt, grunnade Naatti vid en stor sten medan farbror Pellervo redan ledde fyrspannet förbi. Och medan hästarna med

god fart drog vidare genom den släta lerjorden funderade Naatti både länge och väl för att slutligen konstatera:

? Det går nog bra det här, håll igång plogen bara!

Till en början lät sig jorden frivilligt vändas och lade sig i jämna skivor på dikesrenen. Men så blev leran allt segare och hästarna fick kämpa så musklerna skälvde. Den blå leran sög sig fast i plogens billar och drog ner dem för djupt. Allt emellanåt blev Pellervo och Naatti tvungna att hacka loss leran med spadarna.

Tänkte tant Velma också komma och hjälpa till? För där kom hon ju med brådskande steg. Men nej, hon tog sin gamla tunga damcykel som stått lutad mot ladugårdsväggen och susade förbi dem utan ett ord. Aino öppnade munnen men slöt den igen. Pellervo och Naatti knogade på i leran som om de inte alls lagt märke till Velma. Trots att hon hade cyklat rätt upp i skogen – eller åtminstone hade det sett ut så, tyckte Aino.

Den som därefter uppenbarade sig fick däremot uppmärksamhet. Det var en svart, krumbent och lågväxt hund som ivrigt snodde kring benen på hästarna som om den letade efter någonting.

? Ser man på, det är ju Onni! Är du ute och samlar igen? utbrast Naatti med adress till den svarta krabaten. Det är lärarens hund, Onni. Den samlar på stenar, förklarade han för Aino.

Hunden hade fått syn på en platt sten, stor som en halv tegelsten, och försökte ta den mellan tänderna men släppte den och såg på Pellervo.

? Om det går för sig? frågade hunden försiktigt. Pellervo såg upp från diket, svettig i ansiktet, och drog på mun.

? Ta den du, sten finns det så det räcker och blir över!

Med några hostningar jämkade jycken in stenen i gapet och lunkade vidare längs allén. Naatti gav till ett skratt

innan han fortsatte gräva.

? En riktig filur, den där hunden! Det är åtskilligt med sten som den har burit iväg med från de här åkrarna. Och glömmer aldrig att be om lov. Men här finns ju ännu mera sten. Jag tar och lägger dem här på vägen för Onni.

Det fanns alltså en lärare här – då måste det väl också finnas en skola?

? Visst fanns det en skola, berättade Naatti, men den lades ner för länge sedan. Det finns inga barn längre i byn men läraren har stannat kvar i skolan med sin hund. Kan du se den Aino, där borta i skogsbrynet, bakom granarna?

Men skolan skyntade knappt genom den täta skogen. Naatti berättade att Onni byggde en stengärdesgård runt skolan och att skolan därför blivit ännu svårare att få syn på. Den hunden hade allt sina infall men det hade hundens husse också. Aino kunde ju gå dit någon gång så fick hon se med egna ögon.

Hästarna hade börjat dra igen. Solen hade börjat gassa på allvar och de två svartmaniga hästarna glänste av svett. Gårdens egna hästar, de två vitmaniga, såg mycket piggare ut och blev inte lika fort trötta. Till all lycka gick de främst och gjorde det tyngsta arbetet, men för lånehästarnas skull behövdes det en paus allt emellanåt.

Bakom plogen öppnade sig diket djupt och rakt, och det bruna vattnet återvände genast. Vägen såg också ut att ha kryat på sig. Aino satte sig på dikesrenen och förundrade sig över att gräset redan var så frodigt. Hur var det möjligt att sommaren hade kommit så här långt på gården? Syväjärvi låg ju när allt kom omkring i Mellersta Finland och juni hade knappt börjat. Blåklockorna och prästkragarna blommade, hästarna nafsade efter det långa, gröna gräset i pauserna och solen värmdes som om det varit mitt i sommaren. Vad var det som Naatti hade sagt – att det alltid

samlade sig gott väder här? Då mindes Aino igen tant Velmas egendomliga avfärd.

? Finns det fler som bor här än den där läraren? Finns det andra hus där i skogen? frågade hon gubben Naatti när far-bror Pellervo hade klivit tillbaka ner i diket.

? Visst bodde här folk förr men husen står tomma numera. Det är bara skolan som är bebodd, och skogvaktare Humina som håller till ditåt. Men det är inte ofta man ser honom. Det finns inte någon väg dit, eller ens en riktig stig.

? Var det alltså till skogvaktaren som tant Velma cyklade..? Aino tystnade. Farbror Pellervo hade kvickt klivit upp ur diket och började mana på hästarna.

Tant hade alltså cyklat iväg någonstans som man inte fick låtsas om. Hon hade inte begett sig till skolan och inte heller slagit in på vägen till Kuohujärvi, utan hade försvunnit in i skogen på ett ställe där det enligt Naatti inte fanns någonting alls.

Lärarens hund kom gång på gång tillbaka för att hämta mera sten. Små stenar stoppade den i munnen tills det såg ut som om gapet hade tänder av sten. Större stenar måste den bära långsamt och en i taget. Riktigt stora stenar måste den släpa. Aino ledsnade på att titta på lerklumpar som lossnade och följde efter hunden i stället.

? Jag hjälper dig gärna, sade hon när hon hunnit fatt den flämtande hunden i alléns andra ända. Onni skakade på huvudet.

? Jag orkar nog, försäkrade jycken med darrande käkar. Aino såg sig omkring. Om hon kunde hitta en gammal säck eller en plastbit kunde hunden släpa stenen på den och komma enklare undan. Men på den här gården hade väl ingen ens hört talas om plast. För att ändå hjälpa till en smula plockade hon upp en rund sten från vägkanten och

följde efter den släpande och slitande hunden mot skolan till.

Plötsligt dök tant Velma och cykeln upp i skogsbrynet. Aino hade ingen klocka men hon gissade att Velma hade varit borta i skogen i ungefär en timme. På pakethållaren fanns ingenting, precis som när hon cyklade iväg. Men en sak var annorlunda. Hennes blekblonda hår slängde som en lång fläta på hennes rygg och det droppade vatten från den.

Var hade Velma blött ner sig? I något dike eller en kärrpöl hade hon inte trillat, för hennes kläder var alldeles torra. Aino vände sig om – karlarna knogade på med sitt när tant susade förbi. Efter en stund började det stiga rök ur skorstenen och Velma ropade in karlarna på eftermiddagskaffe.

Pellervo och Naatti fann det inte mödan värt att spanna loss hästarna utan beslöt att dricka kaffet på stående fot och genast återvända till arbetet. De lämnade sina leriga stövlar bredvid trappan och gick in i köket, där det vankades rejält tilltagna bullskivor och nykokt kaffe. Aino stod kvar utanför och betraktade den tjocka katten som visst hette Viktor. Den strök omkring med raggen på ända, liksom oroligt, och stirrade mot uthusknuten.

Aino hade precis vänt katten ryggen för att gå in när någonting förunderligt svepte förbi henne som en vind. Någonting stort och ljust for över gårdstunet och vidare ut i allén. Hon hörde ängsliga gnägganden, dunsar och skrämnda hovar som slog mot sten. Aino störtade runt ladugårdsknuten hack i häl på den skräckslagna katten.

Det var någonting mycket märkligt som pågick borta vid dikesplögen. Arbetshästarna sprätte vettskrämnda omkring när en stor och främmande häst trängde sig in bland dem. Till och med gårdens vitmaniga hästar såg ut som ponnyer

bredvid den främmande. Det var fullkomligt obegripligt hur den främmande kunde trassla på sig seldonen men det gjorde den i alla fall och nu var det den som bestämde takten. Den var huvudet högre än de andra och tog till att dra iväg med dikesplojen i en hiskelig fart mot skogen. Fyrspannet kunde inte annat än följa med. Jorden flög undan i en hög båge när plojen for genom videsnåret, tvärs över vägen och slutligen med buller och bång upp i den steniga tallskogen.

Ljudet försvann i fjärran och en kuslig tystnad lade sig över nejden. Viktor satte i att klaga vid Ainos fötter.

? Vad i all världen var det för en häst? Var kom den ifrån? utbrast Aino.

? Arma oss, det blir vår död! tjöt katten. Det var en ond häst, olycksfärgad, och med en sådan man!

Vad då för man? Den hade fladdrat för vinden och lockarna hade varit egendomliga till färgen ? som skum eller en vattenkaskad. Nästan grönskimrande. Men vänta – var hade hon sett precis samma speciella nyans?

Då kom Aino på det. Den främmande hästens böljeskumsman hade haft exakt samma färg som tant Velmas hår!